

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubliani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

0 notranji in zunanji politiki.

Govor poslanca V. Klofača, v avstrijskem državnem zboru dne 3. decembra t. l. (Podan dobesedno po stenografskem zapisniku).

Slavna zbornica!

Bolj nego kdaj preje razumem danes duhovito študijo Hermana Bahra »Wien«, študijo, v kateri je ta ženialni pisatelj z lapidarnimi besedami pokazal posebno duševno ozračje Dunaja in njegovih odločujočih mest in v kateri je posebno dobro dokumentiral — zato je bil seveda konfisciran — da se v Avstriji ne dovoli misliti, da je v njej dovoljeno samo služiti, kar je naravno v teku nekaj generacij vzgajalo posebne vrste birokracije in posebno nemislečo zato pa t. zv. zvesto službujočo aristokracijo, kar seveda čutimo v vsem političnem življenju.

Avstrija, v kateri je veleizdajalstvo, ako kdo samostojno misli in magari največje napake in zmote oficijelne politike kritizira, pri tej metodi v tej lakajski atmosferi gre od poraza do poraza; njena evropska in notranja situacija je vedno slabša in slabša — toda Herman Bahr je dobro povedal: misliti in resnico govoriti je prepovedano — dasi bodo temu sledila še večja in morebiti usodna razočaranja. Gospodje! Pri nas postajajo prepripi o tem.

»Kaj je patriotizem«

in kdo je patriotec, že tako neokusni, da nam, ki hočemo pošteno gledati resnici v obraz in nimamo drugega namena, kakor da bi zabranili, da bi ta sistem neodkritosti, ki pri nas vlada, ne privedel do katastrofe državo, v kateri živimo — in to geografično tako, da ne moremo pridigovati politiko, po kateri naj se državi mejniki premaknejo — in da bi vsi ne prišli v bedo in nesrečo — je vseeno, kaže titule dobivamo za svoje počenje. Mi pustimo, da se »Reichspost«, »Neue Freie Presse« »Mond- und Sonntagstag« naprej prepirajo, kdo je pravzaprav patriotec in kdo je res bolj patriotec in ko tudi poslanca Wolfa vidimo nastopati v tej ulogi črno-rumenega patriota in advokata Habsburgov — potem stojimo ponosno in samozvestno v poštenih pozicijah, ki ne potrebujejo nikomur povdarjati svoje misli, in v svojo lojalnost, in ki bi se sramovali, ako bi si iz patriotizma delali plamenček za svoje strankarske in osebne želje in ki bi za kakršnokoli pridobitev izgubili pogum, da bi govorili resnico — tudi če je danes komu morebiti neprijetna. (Ploskanje.) Plemenitih in neplemenitih lažnikov je imela Avstrija več, nego je bilo zanje zdravo. Mnogo bolj bi ji bilo koristilo, ako bi se bili v kritičnih trenutkih našli možje, ki bi se ne bili obotavljali na zgoraj in na zdolaj govoriti po svoji vesti — in le po svoji vesti. — To velja, gospodje, za notranjo, velja pa tudi za zunanjo politiko.

Kaj bi mogla biti ta država v Evropi in v svetu — in kaj je v resnici. Mogla bi biti bolj ko druge države, svetovna sila, in mogla bi biti najmočnejši faktor na Balkanu — moglo bi biti na znotraj gospodarsko močno in zadovoljno — toda ker se v Avstriji gleda le nazaj in ne

naprej, zato, ker »patriotizem« prepoveduje govoriti resnico — zato vidimo danes vse ravno nasprotno od tega, kar smo mogli biti in kar smo mogli imeti.

Enkrat je bilo pri nas »patriotizem« zmerjati Pruse, potem Italijane, potem Mažare; zdaj je patriotizem, zmerjati Srbe. Enkrat je bil patriotizem priklanjati se Rusom, ker jih je dunaiski absolutizem potreboval proti Mažarom — že za gr. Bacha, v času krimske vojne — je bil »patriotizem« biti proti Rusiji. Patriotizem je bilo, ploskati tem, ki so nas gnali v boj proti Italiji, enako onim, ki so z njo sklepali alijanco, patriotizem je bilo ploskati slepecem, ki so hujskali proti Prusiji ravno tako kakor tem, ki so v nezdravem našem razmerju do Nemčije degradirali Avstrijo za nekako drugo Bavarsko ali Badensko. »Patriotizem« je bilo že nedavno ploskati grofu Goluchowskemu, dasi je ravno njegova balkanska politika državi moralno in materialno strašno škodovala. — Toda to ne škodi, da bi zopet ne bila patriotska dolžnost, proslavljati ženialno politiko grofa Aehrenthala, ki je — kar ve danes vsak otrok — dokončala našo katastrofo na Balkanu.

Svarilo preteklosti

K tej posrečeni sorti »patriotov« nismo spadali — in vest in moška čast nam prepoveduje, da bi imeli kaj skupnega s tem najneumnejšim in najnepoštenjšim izrodkom »überpatriotizma«. (Soglašanje.)

Nesrečna notranja in zunanja politika je vodila k porazu leta 1859., nesrečna notranja in zunanja politika je vodila k porazu in klavnic leta 1866., da bi nova nesrečna in nenaravna politika ne vodila k novi krvavi klavnici k novim porazom in novim katastrofom, zato govorimo po svoji vesti in svojem prepričanju, naj se to patentiranim »überpatriotom« dopade ali ne. (Ploskanje.) Zato pravim na glas: Kdor o Avstriji samo ne čenča, ampak hoče Avstrijo za vse eventualnosti, ki nas morejo v Evropi presenetiti, neje rešiti, ampak narediti pošteno in zmerno nadaljnega razvoja, ta mora pošteno misliti o tem, ali ni že dvanajsta ura za neodložljive reforme v njeni notranji upravi in o njeni zunanji politiki.

Ako moremo mirno in stvarno, brez izdajstva in predsodkov — o tem vprašanju govoriti, ako smo ga možni mirno rešiti — se ni treba izročati pesimizmu. Ako pa to ni več mogoče, potem — to pravim odkrito — gledam skeptično na tek dogodkov — potem pa naj tudi najbolj neumna žurnalistika v svojih praznih patriotskih čenčah ne kaže s prstom policaja na nas, ki hočemo oslabele državo dvigniti k novemu življenju — ampak na one, ki iz sebične narodne vladoljubnosti oprečujejo, da bi Avstrija postala to, kar mora biti po svoji sestavi in — s čimer se more rešiti. (Ploskanje.)

Veleizdaja Jugoslovanov in Čehov.

Gospod Wolf in gospod Bielošlavec govorita sedaj v imenu Avstrije. — Klerikalci in nemški losvonromovci. Ali ni to komedija, ako si ti tipi grabežljivosti in jalovega narodnega šovinizma podajajo roke, da bi pred krono očitali Jugoslovanom in Čehom veleizdajalstvo, pri tem pa iščejo pomoč Mažarov, ki so jih pred kratkim še proglasili za nesrečo države,

krvavih solz zaradi te oštudne sumnje, ki ste jo vrgli na najčistejšega otroka . . . Z Bogom, gospod . . . Motil sem se . . . Oprostite . . .

Obrnil se je proti vratom. Toda Manfred je skočil po koncu in planil med njega in med izhod. Prijel ga je za roke in zaječal s sikajočim glasom, strtim od razburjenja:

»Kaj pravite? Kaj pravite?«

»Pravim, da obrekujete nedolžnost Lilje . . .«

»Vi pravite, da Žileta ni kraljeva! Povejte še enkrat! Oh, usmilite se, povejte . . . ponovite mi to! Potrdite mi . . . prisezite mi!«

»Pravim vam, da je Žileta neomadeževana čistost sama . . .«

Manfred je zakričal na ves glas in poklical Lantnéja.

Prijatelj je pritekel in vprašal:

»Kaj pa je, za božjo voljo?«

In preteče je pogledal Tribuleta.

A Manfred se mu je vrgel v naročje:

»Kaj je, brate! Kaj je! To je, da sem jo sumil po krivici . . . to je, da sem podla duša . . . in da še svoje žive dni nisem bil tako srečen kakor v tem trenutku . . .«

»Brate«, je rekel Lantné resnobno, »srečen sem s tabo vred . . .«

Vzvišene so bile njegove besede v takšnem trenutku.

Zakaj dva koraka od njega je ihtela njegova oboževanka, ne da bi ji bil mogel dati le kapljico resnične tolažbe . . .

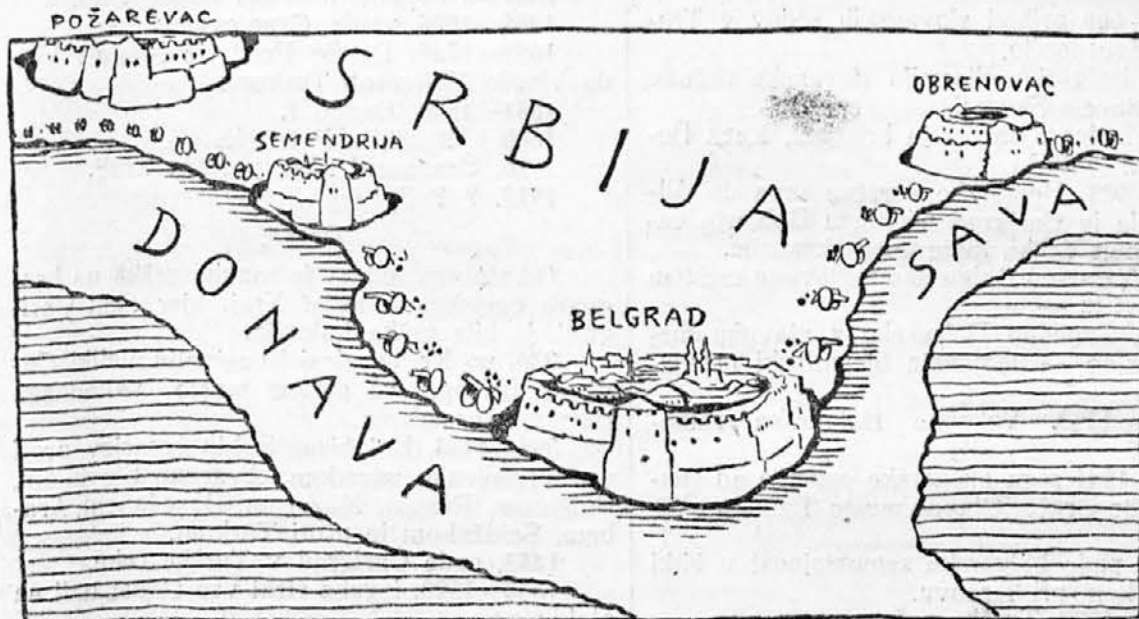
Manfred se je vrnil k Tribuletu in ga prijel za roke:

»Ali je v Luvru?«

»Ni je več tam! Ugrabili so jo . . .«

»Ugrabili!« Manfred je vztrepetal, ko je slišal to novico. »Kdo? In kdaj?«

Poročilo nemškega aviatika.

(Izvirno brzojavno poročilo graškemu »Tagblattu«.)

Moj zrakoplov je plaval od severa proti jugu. Že od daleč se je kazala srbska dežela, v njej pa same črede ovac in konj. Ko pa sem priplul nad Belgrad, se je odprla mojim očem grozna slika, ki kaže, kako malo smo informirani o pripravah naših sosedov. Belgrad je obdan okoli in okoli z debelim zidovjem, kakor v onih časih, ko sta ga princ Evgen in general Lavdon oblegala. Najmočnejši stolp je obrnjen proti Donavi in ima menda 7 metrov širok zid. Od mesta na sever in jug se vrste na bregovih Save in Donave — top pri topu. V trdnjavi sem videl one topove, ki so jih Srbi še nerabljeni vzeli pri Kumanovu in so jih postavili na

ki jo je treba ukrotiti magari s sabljo. (Izborni.) Kam smo prišli, ko je bil govor poslanca Wolfa, ki ga je imel v delegacijah in katerega edini ton je bil: »z vsemi silami potlačiti slovanski življenj v Avstriji — na najvišjem mestu proglašeno kot »patriotičen«. (Soglašanje.)

Gorje državi, v kateri ne odločuje razum in vestno proučevanje vseh okoliščin — ampak gosposki goiljači in demagogija zakajenih knajp.

Nemško - mažarska zveza proti Slovanom.

V težki, morebiti res v zgodovinski dobi se išče rešitev države v zvezi Mažarov in Nemcev proti avstrijskim Slovanom. Gospodje, mi Slovani gledamo na te blazne poskuse popolnoma mirno. (Ploskanje.) Našega razvoja in naše bodočnosti ne zadrži niti gospod Wolf, niti gospod Uelati, toda ti poskusi so značilni za »patriotizem« gospodov, ki hočejo res na poseben način reševati našo državo. Gospodje so »patrioti«, dokler bo ta država nemška, oz. mažarska, dokler bo pritiskala druge narodnosti; njih »patriotizma« pa bo takoj konec, kakor hitro bi malo svobode dobila tudi večina, ki jo tvorijo Slovani. Tedaj bi gospod Wolf nenkrat zabrenkal na drugo struno, in gospodje losvonromovci imajo v zalogi druge pesmi, pri katerih so razbijali v parlamentu pulte za časa Badenija.

Popolnoma drugače pa govorimo mi; in to ne pravim le danes, rekel sem to že pred štiri leti — in pravim to iz svojega globokega prepričanja: nadaljna politika proti Slovanom

trdnjavo; njih število nisem mogel določiti; naravnost velika množica topov stoji na mejah proti Obrenovcu, ki je dobro utrjena trdnjava. Obrnil sem svoj zrakoplov ob Donavi navzdol. Isti grozni pogled. Tja do Semendrije — ton pri tonu. Od tu dalje je celo obrežje takorekoč zagrajeno s topovi. Topove popravljajo v Požarevcu. Obrnil sem svoj zrakoplov proti jugu in sem videl to mesto, kjer se izdelujejo topovi, puške, patroni in bombe. Na traji bi bil iz zrakoplova doli interperiral ministra. Ali je vaši ekscelenci znano . . . Toda pri tem so začeli streljati name iz topov, ki so pripravljeni za zrakoplove. Zato sem hitro zavil proti severu, da vam to sporočim.

v tej državi — je njena smrt. — Kakor bi bil njen konec to, ko bi bila njena politika le za Slovane in proti Nemcem.

(Ob priliki dalje.)

Kratka zgodovina balkanskih držav.

Turčija.

Okoli leta 1200 se pojavijo Turki v Malj Aziji.

1326—1359. Sultan Orchan pridere v Evropo in vzame Galipolis. Glavno mesto Brussa 1359—1389. Murad I. si podvrže cel vzhodni del Balkana — razven Carigrada. Drinopolje je glavno mesto (1365—1453).

1389. Zmaga nad Srbi na Kosovem polju Sultan Murad umorjen.

1393. Zmaga nad Bolgari pri Tirnovu.

1453. Carigrad pade (29. maja) v turški roke. Mohamed II.

1470. Cel Balkan v turški oblasti.

1520—1560. Sultan Soliman II. Turška država doseže najširše meje.

1566. Turki pred Sigetom. Nikolaj Zrinjski. Začetek propadanja turške moči.

1571. Velika pomorska bitka pri Lepantu Don Juan d' Austria uniči turško brodovje.

1683. Turki pred Dunajem. Poljski kralj Jan Sobieski osvobodí Dunaj od Turkov.

1699. Mir v Karlovcih. Turčija izgubi zapadne pokrajine. (Ogrsko, Hrvatsko.)

kar sem izvedel, je bilo močnejše od mene . . . »Če te ne bi radostila sreča, ki ti je dana, bi tudi ne imel srca, da moreš čutiti z menoj gorje, ki me je doletelo.« mu je odgovoril Lantné.

»Kakšno je to gorje?« je vprašal Tribulet sočutno.

»Takšnole,« je dejal Manfred. »Moj prijatelj — moj brat — Lantné, ljubi hčerko slavnega Stefana Deleta.«

»Tiskarja?«

»Da. On ljubi njegovo hčer, in ona ljubi njega. Že je bilo določeno, da naj kmalu združi zakon ljubimca, ki se čutita ustvarjena drug za drugega za vse življenje. Zdajci pa se je zgodila doletov rodni strašna katastrofa . . . Velikega moža, očeta prijateljeve zaročenke so aretirali in vrgli v Konsjeržrjo vsled lopovske, lažnjive ovadbe španjolskega meniha . . .«

»Ignacija Loiole!« je vzkliknil Tribulet.

»Da. Kako veste, da je bil on?«

»Neki dan sem bil v kraljevem kabinetu . . .«

»Bili ste v kraljevem kabinetu?« ga je prekinil Lantné presenečen.

»To se vam zdi čudno, kaj ne da? Res je čudno, ker nisem niti plemič, niti služabnik njegovega Veličanstva . . . Več sem kakor to, in hkrati manj od tega . . .«

»Izrazite se jasneje, prosim vas,« je dejal Manfred, ki se je tudi zavzel nad trpkostjo Tribuletovega glasu.

Nastopil je trenutek jedva čutnega oboževanja; nato se je Tribulet bridko nasmehnil in povzel:

»Gospoda, tisti dan sem bil zato v kraljevem kabinetu, ker so me klicali tjakaj vsak dan moji opravki kot — dvorni norec njegovega Veličanstva!

»Tribulet!« sta vzkliknila mlada moža.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Potrpežljivo, dasi ne brez zadrege, je prenašal Manfred zvedavi in vneti pogled, s katerim ga je motril Tribulet.

»Gospod,« je povzel z glasom, ki je pričel o začudenja počez jezidi, »ni moja navada, da bi se dajal ogledovati tako natančno, kakor zdaj vi ogledujete mojo osebo. Naj bodo vzroki vaše radovednosti kakršnikoli — opozarjam vas, da mi povejte, kdo ste. Meni je ime Manfred; drugega imena žalibog ne vem. Kako je ime vam, gospod?«

Tribulet je odgovoril počasi:

»Meni, gospod, je ime Žiletin oče —«

Manfred je prebledel kakor zid.

Komaj se je premagal, da ni vzkriknul.

Njegove roke so se iztegnile v instinktivni gesti klovekam.

Toda istočasno se je uprlo v njem vse njegovo sovraštvo in vsa njegova ljubezen — vsa njegova bolest.

Slika kralja objemajočega Žileto, mu je šinila mimo oči.

In odgovoril je ledeno hladno:

»Velika čast mi je spoznati očeta kraljeve prilež . . .«

»Nesrečnež! Ne izrecite bogokletne besede!« je zagrmel Tribulet.

Vzravnal se je bil kakor sveča, roke so mu trepetale, in ves njegov obraz je bil ozarjen z mogočnim, posebnim dostojanstvom.

»Daj vam Bog,« je dodal, »da ne bi plakali

1744. Mir v Kičik-Kairnadže, Turčija izgubi Taurijo in Krim.
1804. Srbska vstaja pod Kara - Ojorgjem.
1821. Grška vstaja.
1827. Grško - turška vojna. Poraz turškega ladijevja pri Navarinu.
Od leta 1846. skušajo evropske sile preprečiti popoln razpad onemogle Turčije?
1856. Krimska vojna.
1876. Bolgarska vstaja.
1876—1909. Abdul Hamid II.
1878. Rusko - turška vojna.
1908. Mladoturška revolucija. Ustava.
5. oktobra 1908. Aneksija Bosne in Hercegovine.
1909—? Mohamed II.
1912???

Bolgarska.

580—600. Prihod slovanskih rodov v Trakijo in Macedonijo.
680. Bolgari podjarmijo slovanske rodove in postanejo Slovani.
864. Bolgari postanejo kristjani. Knez Boris Mihael († 893).
890—927. Bolgarsko carstvo sega do Adrije. Srbija in Carigrad plačujeta Bolgarim davek. Simeon Veliki. Zlata doba Bolgarije.
971. Vzhodno Bolgarsko z glavnim mestom Preslavi in —
1018. Zapadno Bolgarsko z glavnim mestom Ohrid — postane bizantinski provincija.
1186—1393. Vzhodno Bolgarsko samostojno.

1218—1241. Segla Bolgarsko ozemlje do Belgrade in do Drača. Glavno mesto Tirnovo. Šišmani.
1393. Pade bolgarska samostojnost v bitki proti Turkom pri Tirnovu.

1393—1878. Turška sužnost.
1876. Prva bolgarska vstaja. Botev.
1877—1878. Rusko - turška osvobodilna vojna. Po miru pri San Stefanu je imela Bolgarija obsegati Macedonijo, Vzhodno Rumelijo in Drinopolje. Berlinska pogodba je določila samo kneževino Bolgarijo in Rumelijo.
1885—1886. Bolgarija se združila z Vzhodno Rumelijo.

1886. Srbsko - Bolgarska bratomorna vojna.
1887—? Ferdinand, knez Bolgarski.
1908. Samostojnost Bolgarske. Bolgarija postane carstvo.
1912???

Srbija.

Okoli leta 600. Prihod Srbov na Balkan.
1090. Srbi ob Limu in Ibaru.
1190. Stepan Nemanja razširi svojo oblast od Črne gore do Niša.
1220. Srbija postane kraljestvo. Sveti Sava.
1241. Srbija obsega do Belgrade in do Timoka.

1275—1331. Zmaga Srbov nad Bolgari. Severna Macedonija v srbski oblasti. Glavno mesto Prizren.

1331—1355. Srbija kot carstvo najmočnejša država na Balkanu. Dušan Silni. Srbija obsega: Črna gora — Staro Srbijo — Albanijo s pobrženjem — Macedonijo (brez Soluna in Kalidike) — Epir in Tesalijo. Najslavnejša doba srbske zgodovine.

1355. Dušan Silni gre z vojsko proti Carigradu in umrje na poti. Razpad.

1389. Bitka na Kosovem polju. Car Lazar pade s celo srbsko vojsko. Srbija turška, kot provincija plačuje davek.

1427—1456. Pod Brankoviči se Srbija zopet kot turška pokrajina razširi čez Macedonijo.

1459. Pade glavno mesto Smederevo. Konec srbskega odpora.

1717. Princ Evgen vzame Turkom Belgrad.

1718—1739. Severna Srbija pod Avstrijo.

1804. Začetek vstaje proti Turkom. Črni Jurij (Kara - Ojorgje).

1806—1812. Srbi skupno z Rusi proti Turkom.

1817. Miloš Obrenović turški vazal. Kara-Ojorgje umorjen.

1830. Avtonomija Srbije pod ruskim in turškim protektoratom (do leta 1856).

1868. Knez Mihajlo umorjen.

1868—1889. Milan Obrenović.

1877—1878. Vstaja v Bosni in Hercegovini. V rusko - turški vojni zmagajo Srbi proti Turkom.

1878. Berlinska pogodba. Srbsko postane neodvisna kneževina. (Sanstefanski mir je obljubil Srbom tudi Novi Pazar — Berlin je odločil Piro in Vranjo. — Avstrija zasede Bosno in Hercegovino.

1882. Vstaja v Hercegovini. Srbija postane kraljestvo.

1889—1903. Aleksander I. poslednji Obrenović.

1903—? Peter I. Karagjorgjevič.

1908. Aneksijska kriza.

1912 ???

Črna gora.

Do leta 1360. pod srbsko oblastjo.
1360—1421. Vlada v nji Balšići.
1421—1455. pod beneško nadoblastjo.
1455—1506. vladala Crnojevičev.
1699—1735. Danilo Petrovič Njegoš. Vladik. Boji proti Turkom.
1851—1860. Danilo I.
1860 —? Nikita Petrovič.
1910. Črnogorski knez postane kralj.
1912. ? ? ?

Grška.

Od starega leta se je razvila grška na begovih egejskega morja. Kralj, kjer stoji Carigrad, je bila grška kolonija.

330. po Kr. proglasi Konstantin Veliki Carigrad (Bizanc) za glavno mesto vzhodnega rimskega cesarstva.

395—1453. Boj bizantinskih cesarjev proti novopriseljenim narodom: Avarom, Slovanom, Bolgarom, Rusom, Mažarom, Benečanom, Arabom, Seldžukom in proti Turkom.

1453. pade Carigrad v Turške roke.

1350—1500. izgube Grki vso oblast tudi na otokih.

1821—1829. Osvobodilni boj Orkov s pomočjo evropskih velesil Navarino.

1830. Grška se proglasi kot neodvisna kraljevina.

1863 —? Jurij, kralj Helenov.

1881. Grki dobe Tesalijo in Epir.

1897. Grška vojna proti Turkom zaradi Kreta. Turki zmagajo Orke.

1908. Kreta pride provizorično pod grško upravo. Princ Jurij od velesil določen kot guverner.

1912. — ? ? ?

DNEVNI PREGLED.

Opozorjamo na današnji uvodnik. Govor posl. Klofača, ki je bil priča velikim dogodkom na Balkanu v tem času, ni brez pomena. Povedal je gospodom v parlamentu mnogo resnice (seveda če so jo hoteli slišati, razumeti). Znano je, da je nastop čeških radikalcev, katerih vodja je posl. Klofač — prisilil vlado, da je svoje vojaške predloge vsaj nekoliko omilila. Iz tega se vidi, da je treba v današnjih časih v Avstriji radikalne politike in odločnega nastopa. Naši poslanci iz S. L. S. so se sicer precej korajžili — ampak nazadnje iz onega gromenja ni bilo pravega dežja. To je splošno njih taktika — uspešna ali neuspešna — o tem naj sodijo drugi. Zato pa je tem bolj imponiral nastop Čehov, ki so sklenili, da poidejo do zadnjega v boj proti vojaškemu predlogu, kakor jih je predložila vlada. Govor posl. Klofača, ki ga prinašamo na uvodnem mestu, je jasno povedal, kako stališče zavzemajo češki radikali. Naravno je, da je njih stališče skrajno protivladno. Danes je treba krepkih besedi in odločnih korakov — zato prinašamo ta govor.

Roparski morilec prijet. Kakor je »Dan« že poročal, je pred kratkim prišel v stanovanje gospodičen Havrankovih v Trojanski ulici v Pragi neki neznan mož, ki je rekel, da bo najel prazno sobo in je pri tem udaril s kladivom obe sestrji Havrankovi po glavi tako, da jih je težko poškodoval in da so morali starejšo damo takoj odpeljati v bolnišnico. V sredo 4. decembra pa se je praški policiji posrečilo prijeti roparja. K aretaciji je pripomogel Fran Havliček, kovač v Holešovicah, nemu izmed praških okrajev. Havliček je namreč čisto za nesljive spoznal, da je ono kladivo, katerega je ropar pozabil v sobi napadenih sester, njegova lastnina in da ga je on napravil. »Kdor zasledi napadalca, dobi 400 K.« se je glasil oklic pra-

ške policije. Torej bo kovač deležen če že ne cele te svote, pa vsaj en njen del, ker je s popisom napadalca pripomogel k hitrejši nje-govi aretaciji. Roparski napadalec je 26letni brivski pomočnik Bogumil Cipra, ki je pristo-jen v Hurko pri Rokycanih. Aretirali so ga v sredo zvečer v brivnici na Žižkovu, praškem predmestju. Cipra je s kraja svoj zločin trdo-vratno tajil, toda pod težo dokazov je v četrtek priznal svoje krvavo dejanje. Nič več ni dvo-ma, da je policija prišla pravega zločinca, ki je zelo nevaren in ki bi skoro ušel rokam pra-vice, ker so se ravno popisi njegove osebe ta-ko razlikovali drug od drugega in nekateri si tudi popolnoma nasprotovali. Citateljem »Da-na« je znano, kako je Cipra napadel dne 25. li-stopada sestrji Marijo in Berto Havrankovo. Nakratko: onega dne je prišel k Havrankovim, da si bo najel stanovanje in ker je hotel od-vrtniti pozornost gospodičen od sebe, je napisal v njih stanovanju listek, da bi se puščala vsa nanj adresirana pisma, na njegovo odgovor-nost v novem stanovanju. Nato je napadel obe dami s kladivom, eno je lahko ranil, drugo pa tako težko, da se je sprva dvomilo o njenem ozdravljenju. Vsled krika in klicov na pomoč lahko ranjene gospodične, ej bila tatvina pre-prečena in napadalec je imel v splošni zme-šnjava, ki je nastala, dovolj časa, da je ubežal. V sobi je pustil kladivo, ki je bilo po gotovih znamenjih napravljeno od kovača in ki je bilo že precej obrabljeno. Gospodični Havrankovi sta popisali napadalca kot mladega človeka, oblečenega v moderen raglan in s ploščato an-gleško čepico na glavi. Strah, katerega sta doživeli in poleg tega še rane, ki sta jih za-dobili, so zasenčili njim spomin, da bi podali kake bolj gotove popise roparjeve osebe. Dne 1. decembra pa je prišel na policijo kovaški mojster Fran Havliček iz Holešovic in je po-vedal, da si je pri njem najel stanovanje mlad mož, ki je izginil, brž ko je okradel svojega sosojanca za dvanajst kron. Popis tatu je bil čisto podoben popisu roparskega napadalca obeh sester Havrankovih. Sum, da je tat tudi lahko ranjene gospodične, je bila tatvina pre-znal v kladivu svojo lastnino in izdelek. Tudi mizar, ki je napravil za kladivo držaj, je spo-znal v njem svoje delo. Ta težki sum je na-pravil, da je začela policija poizvedovati na vse kriplje za zločincem, dokler se ni detek-tivom slednjič posrečilo prijeti neznanega mla-deniča na Žižkovu. Cipra je bil pri aretaciji oblečen v isto obleko, kakor jo je imel na sebi dne 25. listopada. Na stražnici je priznal svoj zločin, ko so mu ukazali, naj zapiše iste be-sede, katere je pisal na listku na stanovanju Havrankovih in kateri listek je tudi tam pustil. Cipra ni mogel več tajiti svojega zločina, zakaj ne samo pisava, ampak tudi pravopisne napake so se čisto vjemale z onimi na prejšnjem listku. V petek dopoldne je bil Cipra konfrontiran z gospodičnima Havrankovima in še drugimi osebami, ki jih je tudi okradel pri najemu sta-novanja. Cipra pravi, da je izvršil zločin le vsled velikega pomanjkanja. Tri dni pred na-padom na gospodični Havrankovi je imel na-men, kakega človeka tako udariti, da bi se ta onesvestil in ga potem okrašč. Cipra pravi tudi, da še ni bil nikdar kaznovan, pač pa za-sledovan zaradi poverjenja nekoga kolega. Cipra je pri zaslišanju podrobno popisoval tat-vino, oziroma roparski napad na gospodični. Stanovanje starih gospodičen je našel zjutraj dne 25. listopada v ulici Trojanovi. Popoludne pa je šel zločin izvršiti. Najprej je stanovanje oni ropar. Se je še bolj utrdil, ko je kovač spo-vrnil. Kako se je dalje godilo in vršilo, že vemo. Po izvršenem zločinu je bežal čez Staro mesto in Karlov most v Holešovice. V njegovem obližju ni nihče slutil, da je Cipra oni zločinec, za katerega je policija izdala oklice. Aretranec se je pri zaslišanju obnašal zelo potrto in je tudi jokal. V petek popoludne se je bilo Bogu-milu Cipru popolnoma dokazala krivda in iz-ročili so ga praškemu deželnemu sodišču za-radi poskusa roparskega napada, vsled golju-fije in tatvine.

Ljubljana.

— † Dr. Vilfan. Včeraj popoldne se je mu-dril dr. Vilfan iz Radovljice v pisarni pri dr. Pircu. Naenkrat mu je postalo slabo in se je zgrudil s stola. Zadel ga je kap. Dr. Vilfan je že tri leta bolehal na srčni napaki. Vkljub temu

je vestno opravljal dolžnosti kot odvetnik in dež. poslanec svojega okraja. V vseh krogih je bil priljubljen mož. Srčna kap, ki ga je za-dela včeraj, je bila smrtna. Prepeljali so ga v mrtvašnico in ga danes odpeljejo domov v Radovljico. Pogreb se vrši jutri popoldne. Blag mu spomin!

— Ali veste, zakaj je nadzornik Maier tako zelo proti nerazdeljenemu pouku? Ker se boji, da bi ga potem učiteljstvo, ki bi bilo popoldne prosto, ne srečavalo po ljubljanskih cestah vsak trenutek in videlo, da ta mož nima prav nič dela in samo pohaja po Ljubljani.

— Vri in dosleden mož je pa res nemški šolski nadzornik g. dr. Svoboda. Na nemških ljubljanskih šolah imajo nerazdeljen, t. j. samo dopoldanski pouk upeljan že s 1. majem, na slovenskih pa dosedaj s 1. junijem. Že ta dvojni-mera je krivična. Slovenski nadzornik Maier pa hoče sploh odpraviti na slovenskih šolah nerazdeljen pouk. In glejte ga, tega do-slednega nemškega nadzornika! Glasoval je za Maierjev predlog, torej proti nečemu, kar ima sam na svojih šolah upeljavano. Pač ti ljudje ne vedo, kaj delajo!

— Čajev večer Sokola I. je krasno uspel, kakor vse prireditve Sokola I., ki se odlikujejo po svojem izbranem in zanimivem programu. Vel. dvorana Mest. doma je bila skoro do zad-njega kotička polna. Gostje so se zabavali ob čajju, kdor pa s tem ni bil zadovoljen, je mogel dobiti tudi vino ali pivo v steklenicah. Pevske in godbene točke pod yodstvom g. Počival-nika so vse lepo uspele, nekatere so žele to-liko priznanja, da so se morale ponoviti. Odč. Skrbniškova je morala pridati par pesmi: »Šu-mi Marica« in »Onamo, onamo« sta se morali po dvakrat ponavljati. Občinstvo je pesmi z godbo pelo. Po sporedu se je razvila lepa za-bava, ob plesu in petju so se gostje zabavali do 2 ure, ko so se zadnji gostje poslovili s pri-jetnega večera.

— Literarni pogovor v »Slovenski Matici« se je vršil v soboto zvečer. Pogovora se je udeležilo osem gospodov. Na pogovoru je bilo vprašanje hrvatske knjižnice. Povdarjalo se je mnenje, da naj se izdajajo o tej knjižnici dela, ki jih moramo poznati to in onstran Sotle. Nam bi bila primerna n. pr. zbirka srbo-hrvatskih narodnih pesmi o Kosovu, ali o kraljeviču Mar-ku. Smrt Smil-age. Gundulič, zbirka iz Prera-doviča, Stanka Vraza — ali sploh, kar je va-žnega, nasprotno naj bi hrvatska Matica izdala n. pr. S. Jenka etc. Predsednik je pojasnil teme-ljiteje to vprašanje: Za prihodnje leto priprav-lja Matica Hrv. ilustrirano izdajo Smrt Smil-age, katerega bodo deležni tudi slovenski na-ročniki »Slov. Matic«. Ker je vprašanje važno, je dobro, da se sliši o tem več mnenj. Taki po-govori v »Slov. Matici« bi zaslužili tudi več — obiska.

— Slovensko gledališče. »Ptičara«. S »Pti-čarjem« smo dobili letos drugo opereto na naš oder. Repertoar je bil zadnji čas izčrpan — tako da smo željno pričakovali nove operete. Pred-stavi se je poznalo, da je prišla nekoliko pre-zgodaj na oder — vkljub temu je bila z vse-ljem pozdravljena. Vsebinska je našim citateljem znana in tudi sicer je »Ptičar« po svojih mi-č-nih melodijah dobro znan. Pričakovali smo, da bo gledališče razprodano, pa ni bilo — upamo, da bo drugič boljše. V splošnem je »Ptičar« lepo uspel. Steber igre je bil g. Povhe — ki je igral in pel izborni ter solji svoje nastope z dobrimi dovtipi. G. Vondra, ki je igral naslov-no ulogo, se je dal po drugem dejanju opravi-čiti, da ima angino in da je nastopil le zato, da je omogočil predstavo. Občinstvo je to opravi-čilo vzelo na znanje. G. Vondra ima pri našem občinstvu mnogo simpatije zato se mu je opro-stilo tudi napake, ki bi jih niti pri angini ne smel delati. Komu drugemu bi morebiti kaj ta-kega ne oprostilo tako lahko. Drugače je gosp. Vondra dobro igral in tudi govoril je dobro — samo mnogo prehitro. Upamo, da se bo počasi ozdravil in razpel — in da bo popravil ta pone-srečeni nastop. Nasprotno moramo pohvaliti g. Kovača, ki je bil v petju prav dober in je pokazal, da bo za opereto dobra sila; njegova igra pa je bila slaba, trda in mrtva; upamo, da se bo počasi razigral in da bomo imeli v njem dobrega igralca in tenorista. S pevskami imamo letos večjo srečo nego s pevci: gđni. Fantova in Richterjeva sta peli in igrali svoji ulogi tako, kakor je treba. Posebno gospodična

Ljubezen je kot čaša ta ...

I.

V teh zimskih sneženih dneh se spominjam te povesti ...

Spoznala sta se v omnibusu. Vladimir, srednje postave, kostanjevih las, modrih oči, sploh simpatične zunanosti; Milica majhna, fi-nih potez, črnih las in z živimi, kakor oglje čr-nimi očmi. Boječe je sedela med gnečo ljudi, ki so se ob pozni večerni uri zbal pešhoje od kolodvora do mesta in so se raje poslužili om-nibusa. Ob tem prvem srečanju je Milica ču-tila v prsih nekaj velikega, njej nerazumljivega. Od tistih dob so bile njene temne oči več-krat sanjavo oprte v daljavo in misli so neho-te vedno hitele tja v prijazno vasico, kjer je živel njen ideal.

Lepo jesensko jutro. Zadnje megle so se umikale solnčnim žarkom, ko se ustavi vlak na postaji Z ... Potnikom so se zjasnili obrazi, ko so zapuščali zaduhle kupeje in zopet srkali svež zrak. Med zadnjimi je izstopila mlada dama, a takoj za njo njen spremljevalec. Sled-njemu se je poznalo, da je domač v tem kraju, namignil je dami, ki je šla takoj za njim v že čakajoči poštini voz. Oglasil se je poštini rog in voz se je začel pomikati po prašni cesti. Mi-lica je radovedno upirala svoj globoki pogled v mlajše neznan svet. Otožnost ji je legla na obraz. Navajena mestnega življenja, se je sedaj čutila nekako zapuščenost, izgnano med tuje ljudi. Da bi še živeli starši, ne bi ji bilo treba iti se-

daj v tuj, nepoznan kraj; a kruta usoda jo je oropala ljudi, ki so jo ljubili, zaprla gladko, svetlo pot, a odgrnila, temno, v sive megle za-grnjeno bodočnost. V take misli zatopljena, se ni veliko zmenila za svojega sopotnika, ki jo je včasih radovedno pogledal, a se bal zdraniti jo iz sanjarij.

»Kmalu bomo doma;«

Te besede jo zbude iz zamišljenosti, ozre se v svojega spremljevalca. Nasmehnila se je, a če bi jo kdo natančneje opazoval, bi videl, kako hitro se je umaknil vesel nasmehljaj. Otožne misli so se ji zopet porajale v glavi, kaj bo prinesla bodočnost?

Ustavil se je poštini voz. Izmučena od dolge vožnje, je stopila Milica iz voza; a treba je bilo iti še precej daleč peš.

Pot je postajala vedno bolj strma in osa-mela. Kamor seže oko, povsod samo kamenje, le tu pa tam nizko grmičevje. Mrak je že legal na zemljo, ko je prišla trudna v malo vasico, ležečo med gorami. Tesno ji je bilo pri srcu, tujka med tujci. Lepe misli, ki ste navduševale mlado, idealno deklico, ideje, ki ste ogrevale njeno čutečo srce in napolnjevale dušo, kje ste? A Milica ni izgubila poguma. Tu v tej za-puščeni vasi hoče, tako je sklenila prvi večer, delovati kolikor bo v njeni moči za blagor ljudstva.

Polagoma se je privadila vaškemu življe-nju. Ljudje so jo vzljubili, saj je imela srce od-prto za vsakogar, vsak je našel pri njej dober svet, prijazen nasmehljaj. Milica se je čutila srečno, veselo, kakor je bila nekdane dni pod yarstvom skrbne mamice.

II.
Zima se je umikala zeleni pomladi. Po-mlad v naravi, pomlad v srcu! Pol ure od vasi, v tihi gozdni samoti žubori studenček. Drevje, nagnjeno nad bistro vodo se zvedavo ogleduje v čisti vodici. Krog in krog vse polno mladih brsti in zemlja pogrnjena z zeleno, z raznimi cvetkami pretkano travico.

Mislil bi človek, da ni živega bitja v tem delu gozda. A kako se vara! Pri ovinku, nad studencem stoji mladenič; nestrpnno obrača lepe modre oči proti studencu, kakor bi koga pri-čakoval. Kar se mu razvedri lepo lice. Po stezi proti njemu hiti deklica, malih, lahkih korakov. »Milica!« — »Vladimir!« in hitela sta si na-proti. Rahlo je ovil Vladimir desnico krog mla-denkega pasu. Milica pa je naslonila glavo nanj in mu otroško-vdano zrla v obraz, a on je vprl svoj milomodri pogled v rahlo zardeli obraz in se kopal v temni globočini njenih oči. Kako sta bila srečna! Zatrjevala sta si ljubezen in modro nebo, čisti studenček in zelena na-rava so bile neme priče te tihe sreče, nežne lju-bezni.

Večkrat sta se sestala pri studencu, a pri vsej veliki ljubezni in sreči, ki je napolnjevala njeno nežnootutečo srce, jo je večkrat obšla temna slutnja, in misli so ji neho-te uhajale na pesem: »Razbita čaša«, ki se konča: »Ljubezen je, kot čaša ta.«

III.

Prišla je zopet rumena jesen. Listje je od-padalo, vse je mirlo v naravi. Vladimir in Mi-lica sta se zadnje čase redkokdaj videla.

Neko jutro, ko gre Milica k zajtrku, ji pravi gospodinja:

»Ali že veste, da se je včeraj Vladimir P. zaročil?«

Prebledela je Milica, stemnilo se ji je pred očmi in morala se je prijeti za bližnji zid, da je obdržala ravnotežje. A pokazati ne sme, da ji je hudo.

»Res, katero bo pa vzel?« vpraša Milica s tresočim glasom.

»I, tisto Gomljančevo Mimi; stara je že malo čez 30, pa tudi lepa ni ravno, a je zato gospodinjka.«

Pri vsem tem razkladanju klepetave žen-ske se je Milica silila k smehu. Na zunaj smeh, a notranjost? Srce ji je krvavelo. Vsi njeni ideali uničeni. Vedela je, da edino denar je temu vzrok. Ona, Gomljančeva, bo imela tisočake. A kaj bi mu Milica prinesla v zakon? Dobro srce, pridne roke; a vse to ne odtehta v Vladimir-jevih očeh tisočake. Milica ni jokala, a bilo ji je, kakor bi jo kdo z nožem rezal in trgal srce.

Z Vladimirjem nista prišla nič skupaj. Ogi-bal se jo je. Slaba vest.

Milica se je od tega dne vsa spremenila. Prej vesela, da bi obšla ves svet, sedaj otožna; prej je govorila rada z vsakomur v vasi, sedaj se je ogibala vseh ljudi. Najrajša je sedela v svoji sobi in zrla predse. V takih trenutkih je pozabila na realnost življenja, na sedanost, na-vdala jo je neka sladka omama in slikala si je bodočnost z ljubljanim Vladimirjem v najlepši luči. In tako je tem grenkejšo občutila sedanost, ko se je zavedla.

Fantova bi bila za vzgled lahko, kako je treba igro oživiti; gdna Richterjeva pa kaže vedno bolj, kako postrtnovalno in dobro pevko imamo v nji. Obe gospodični sta želi mnogo priznanja. — Iz Obe gospodični sta želi mnogo priznanja. — Iz Obe gospodični sta želi mnogo priznanja. — Iz Obe gospodični sta želi mnogo priznanja.

— »Napoleonov vojni načrt.« Včeraj zvečer se je igrala ta Wertherjeva zgodovinska kabala, ki nam kaže dogodke pred 100 leti. Glavno ulogo je imel g. Danilo, ki ga moramo pred vsem pohvaliti. Bil je pravi donski kozak, z vso kosaško zvitostjo, prekanostjo in živahnostjo. Njegova igra je bila živa, premišljena in sigurna. Tudi zunanost je bila imenitna. Poleg njega moramo omeniti g. Groma, ki je imel prvič zopet večjo ulogo in jo je dobro izvedel. Med damami sta imeli večjo ulogo ga. Kreisova in Danilova. Tudi drugi tipi so bili dobro podani. Gledališče je bilo do polovice polno — lože prazne — toda igra sama zasluži več poslušstva, posebno, če tako dobro uspe, kakor včerajšnja predstava. Ne pozabite si to zgodovinsko kabalo drugič ogledati.

— Iz gledališke pisarne. Jutri v torek (nepredstava) se drugič v sezoni uprizori zabavna in aktualna Wertherjeva zgodovinska splotka »Napoleonov vojni načrt«. — V sredo se izven vsakršnega abonementa kot tretja dijaška - kronka predstava uprizori Calderonova klasična ljudska igra »Sodnik Zalamejski«, ki je prošlo sredo zaradi nezgode z železnim vagnjalom morala izpasti. Za prošlo sredo kupljene vstopnice veljajo. Začetek ob šestih popoldan, konec ob četrh na 9.

»Križem Stare Srbije in Makedonije.« Društvo »Akademija« priredi v ponedeljek 9. t. m. zvečer ob 8. v »Mestnem domu« javno predavanje. Predaval bo urednik Rasto Pustoslavšek o temi »Križem Stare Srbije in Makedonije«. Predavanje bo obsegalo niz črtic s temle naslovi: »Kot volhuna aretirana«, »En večer v Skoplju«, »Vožnja s sultanovim namestnikom Ibrahim pašo«, »Ciganska ljubica kralja Milana«, »Neznane«, »Na Kosovu«, »Pri Isi Boljetincu«, »Pri konzulu Tahyu v Mitrovici« itd. Predavanje bodo pojasnjevale številne originalne skopične slike. Vstop je proti malemu prispevku za »Rdeči križ balkanskih držav« vsakomur dovoljen.

— Zimski šport. Izkaznice za uporabo znižanih povratnih vozniških listkov za zimski šport na Gorenjskem dobe člani Slovenskega planinskega društva proti društveni izkaznici za leto 1912, oziroma 1913 v trgovini Marije Tičar, Sv. Petra cesta 26.

— »Napredno politično in gospodarsko društvo za I. Poljanski okraj« še enkrat uljudna vabi vse one gospe in gospodične, ki nameravajo sodelovati pri letošnji društveni zimski prireditvi, da se zglase v torek 10. t. m. od 7.—8. ure zvečer v društveni sobi na Poljanski cesti št. 26.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega vsporeda. Senzacionalna drama Nordiskfil, Co. »Drama na morju« jako ugaja in je prizor goreče ladje na odprtem morju res krasen. Velezanimive so slike »Kot novorojenca nadvojvode Franc Jožefa«, »Požar Standard Oil Companyja v Bayonni in Gaumont« tedensko poročilo. Veliko smeha povzročajo obredne komični slike. — Jutri »Ob 2 ponoči«. Nprava drama iz pariškega nočnega življenja. — V soboto »Blisk v temni noči«, svetovna učinkovitost Nordiskfilm Co.

Trst.

Slovenskim trgovcem. Poč tem naslovom čitamo že kakih deset let v »Edinosti«, da se bo objavilo v »Edinosti« imena vseh tistih slovenskih trgovcev, vseh tistih mož, ki dopisujejo v italijanskem in nemškem jeziku, namesto v slovenskem, v svojem materinem jeziku. Kakor se vidi, ta grožnja ni pomagala prav nič do danes. Se veliko število je takih slovenskih trgovcev, ki se hlinijo sicer s svojo narodnostjo, a to samo navidezno, samo takrat, kadar se jim gre za denar, drugače pa naravnost zasramujejo slovenski jezik, med seboj dopisujejo v italijanskem in nemškem jeziku. Taki »narodni« trgovci se ne nahajajo samo v Trstu, ampak tudi po vseh drugih slovenskih deželah. Denar jim je dobro-

IV.

Temna, viharna jesenska noč. Pri sosedu, vaškemu gostilničarju, je bila še luč. Vesel smeh se je razlegal po vasi; saj so bili pa tudi zbrani okoli veseli, srečni ljudje. A Milici, sedelci pri oknu in vroči in ljube nebo, svojo bodočnost, se je zdel ta smeh enak pošasti, ki se škodoželjno smeji njeni nesreči in boli. Kako dobro je razločevala glas Vladimira, ki se smeji in zabava svojo sedanjo nevesto.

Milica ni mogla več strpeti v sobi. Tesno se zavije v plašč in stopi v temno noč. Dolgo stoji in zre v razsvetljena gostilniška okna, a potem odhiti po cesti. Kam? Sama ne ve. Listje ji šumi pod nogami, drevesa pripogibajo svoje orjaške vrhove pred divjo, tulečo burjo. Nikjer nobene luči, vse temno. Enako temno je bilo tudi v srcu Milice. Brzi koraki, brez cilja hiti dalje, da si vsaj malo ohladi svojo vročo glavo.

Kar začuje v bližini votlo šumenje reke. Da, tu doli, v temnozelenih valovih bo pozabljeno vse. Milica hiti po strmem bregu, poklekne na tla, sklone roke in iz prsi se ji izvije vroča prošnja — za srečo zaročencema.

Pljusk vode — potem tiho. Temni valovi so sprejeli mlado telo v svoje hladno naročje. In divja voda je sedaj, kakor da bi umela bolest mladega bitja, tiho šumela dalje, božala blede lice in se igrala s črnimi lasmi lepe žrtve.

—ic— — —n.

došel od slovenskih odjemalcev, a povrh tega še prezirajo in se sramujejo slovenskega jezika. Taki trgovci izkoriščajo v imenu narodnosti, taki trgovci so trgovci, ki zlorabljajo narodnost v sebične, oduševane namene. Večji in groznejši naši nasprotniki so oni, ki so naše krvi, a nas poznajo le takrat, kadar jim nosimo denar, kakor pa pravi narodni nasprotniki — Italijani in Nemci. Zakaj? Zaradi tega, ker je lažji boj proti odkritemu sovražniku, kakor pa proti onemu, ki ima krinko na obrazu. Mi smo mnenja, da se naj ne grozi več takim slovenskim trgovcem, temveč naj se jih pokaže enostavno javnosti v pravi luči. Kdor bo dopisoval naprej v italijanskem ali nemškem jeziku, in je seve slovenski trgovec, tega bomo objavili s polnim imenom v našem listu, in smo mnenja, da stori to tudi »Edinost« in vsi drugi slovenski časopisi, ki so narodni. Predolgo časa se je že grozilo; če to dotične mevrže niso spoznale do danes, naj spoznajo od danes naprej. Če se pripeti kak tak nesramen slučaj, naj se nam sporoči nemudoma. Na ta način hočemo trebiti ljudsko, ki raste med našim slovenskim ljudstvom. Če jo iztrebimo, bo to velike koristi za nas. Če bi dopisovali slovenski trgovci vedno v slovenskem jeziku, bi bil prisiljen marsikateri italijanski in nemški trgovec sprejeti v svojo službo slovenske uradnike, korespondente itd. Vse to ne velja samo za trgovce, marveč tudi za obrtnike, podjetnike itd. Do danes ni bilo treba nastavljaliti italijanskim in nemškim trgovcem itd. uradništvo naše krvi. Toda, če bomo delali v tej smeri, bodo prisiljeni. Prisiliti jih moramo pa mi — s pravim, poštenim in narodnim delovanjem.

Osrednja banka čeških hranilnic v Trstu (Ustredni banka českých spořitelén) in renjškoli. Prejeli smo sledeči dopis iz Trsta: Slavno uredništvo! Jaz sem pripravljen delavec, čistilec. Ker sem izvedel, da rabijo v Osrednji banki čeških hranilnic v Trstu čistilca, sem se obrnil takoj na njo s prošnjo, da me sprejme v službo. Šel sem osebno tja. Od strani ravnateljstva se mi je reklo, da naj napravim pisмено prošnjo. Spisal sem jo. Poprej, ko sem poslal prošnjo, sem se obrnil na g. dr. J. Mandiča, ki me je priporočil telefonično. Obrnil sem se tudi na strokovnega tajnika g. Brandnerja, ki mi je izročil v imenu »Narodne delavske organizacije« priporočilno pismo. Toda vse nič ni pomagalo; ravnateljstvo omenjene banke me ni sprejelo v službo. Pač pa sem izvedel takoj par dni nato, da je ravnateljstvo te češke banke sprejelo v službo nekega renjškola. Zabolelo me je srce in začel sem premišljevat o ljubezni, ki jo imajo Čehi, ki se nahajajo v vodstvu te banke, do slovenskih delavcev. Stvari stoji tako, kakor bi bilo večje krvno sorodstvo med Čehi in renjškoli, kakor pa med Čehi in Slovenci. Podobnih slučajev sem doživel že dosti, odkar se nahajam v Trstu. Nekatere bolj zanimive Vam sporočim.

Javen shod postiljonov v Rojano. Plačilno gibanje. Pretekli četrtek zvečer so zborovali postiljoni v konsumnem društvu v Rojano. Na shodu, ki je bil jako zelo dobro obiskan, je poročal strokovni tajnik Brandner. V obširnem govoru je pojasnil govornik položaj, v katerem se nahajajo postiljoni, ki imajo 95 kron plače na mesec, dasiravno je njihov delni čas silno dolg (delajo v neštetihih slučajih od 3. zjutraj do 10. zvečer). Z ozirom na neznosno draginjo in na dolgi delavni čas — je nadaljeval govornik — je sklenil odbor skupine s centralnim odborom N. D. O. zahtevati od obrtnega lastnika Dolenca, da zviša vsem postiljonom plačo, in sicer za 15 kron na mesec. Zaenkrat zahtevamo torej, da se dá postiljonom na mesec 120 kron. Dolenc dobiva od poštnega ravnateljstva velikansko svoto denarja za postiljone. Denar utakne on sam v žep, postiljonom pa ne privoščiti niti toliko, da bi se mogli pošteno preživljati. Kakor se je preračunalo, ima Dolenc na leto približno 60.000 kron dobička. Če on ne mara povišati plač, bo stavljal državni poslanec g. dr. Rybář pri ministrstvu predlog za podžavljenje postiljonov. G. Brandner je poročal nato o intervencijah pri c. kr. obrtnem nadzorstvu glede službenega reda. Poštna direkcija noče o postiljonih ničesar slišati; Dolenc istotako nič. Če se obrnemo na poštno ravnateljstvo z vprašanjem, kaj je s službenim redom, dobimo za odgovor, »to je stvar Dolenca«; Dolenc pa pravi, »to je stvar poštno direkcije«. Ker mora biti sestavljen v smislu obrtnega reda med delojemalci in delodajalci službeni red, smo se obrnili na obrtno nadzorstvo. Štirikrat smo intervenirali brezuspešno. Ker vse ni nič pomagalo, smo poslali na namestništvu svetnika resolucijo z zahtevom, da opozori obrtno nadzorstvo na svoje dolžnosti. Danes sem bil ponovno pri obrtnem nadzorniku. Bil je precej užaljen, ker smo se obrnili na namestništvu svetnika svetnika, pa tudi radi tega, ker je čitla javnost o njem. Bil je namreč parkrat v »Dnevnu«. Dejal je: »Ich bin schon ein alter Mann und Sie publizieren mich in den Blättern herum.« Povedal sem mu, da bi javnost ne zvedela nič o teh stvareh, ako bi on izpolnil svojo dolžnost; ker pa tega ni storil, ampak je odgovoril deputaciji: »Ich habe keine Zeit«, vsled tega je prišel v javnost. On pa je dejal, da je poslal nekega uradnika v Rojano, da se informira o stvari, toda izvedeti ni mogel ničesar. Medklje: »Mene je predvčerajšnjem ustavil na cesti neki gospod, ampak jaz ga nisem razumel, ker ne znam italijanskega — on pa ni znal slovenskega jezika.« Bil je torej ta človek uradnik obrtnega nadzorstva, ki se ni mogel informirati o stvari. Obrtni nadzornik je obljubil, da bo uredil stvar — samo v listih naj ne pišemo več o njem in naj počakamo še nekaj časa, ker: »Ich muß mit dem Postdirektor vorsichtig umgehen — mit den Handschuhen.« Zahtevamo 120 kron mesečne plače, zahtevamo službeni red, ki bo v njem natančno določeni delavni čas, da bodo vsaj znali postiljoni, koliko ur morajo delati, česar ne znajo danes. Pri vsem tem pa bomo delovali za podžavljenje postiljonov, da jih tako odtrgamo iz rok pravičnemu požeruhu, ki si gromadi tisočake na podlagi žuljev trpečih postiljonov. — Na shodu se je sklenilo, čakati na odgovor 6 dni. Če Dolenc tekem šestih dni

ne da nikakega odgovora, bo vodstvo Narodne delavske organizacije izvajalo konsekvence.

Izjava. Da se izogne »šentjakobska mladina« vsem neopravičenim očitanjem, ker ne priredi prihodnjo pustno sezono svojega običajnega plesa na pustno soboto v prid kulturnim namenom, izjavlja sledeče: 1. Konstatira, da je vsako leto priredila svoj ples na pustno soboto, kar je uvaževalo lansko leto tudi bratsko društvo »Sokol«. 2. Obžaluje, da se letos po intrigi gotovih gospodov v »Dramatičnem društvu« ne more vršiti ta tradicionalni ples. 3. Obžaluje, da nastanejo vsled tega gotove — posledice, katerih podpisani odbor ne more zaprečiti, ampak naj si jih dotični faktorji pripisejo svoji neprevidnosti. Za odbor »šentjakobske mladine: Bonano Fran, Engelman Vinko, Može Ernest, Opara Janko, Pečar Josip, Pišot Fran, Rapotec Josip, Vatovec Josip, Velušček Anton, Zafred Fran, Žižmond Vladimir.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

OBNOVLJENA TROZVEZA.

Dunaj, 8. decembra. Trozveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo je obnovljena brez vsake izpremembe.

Pariz, 8. decembra. »Tems« poroča o situaciji, ki je nastala vsled obnovitve trozveze sledeče: Obnovitev trozveze ne sme nikogar presenetiti. Trozveza bi morala biti sklenjena sicer šele 13. junija, toda navada je, da se zavzniki o glavnih točkah pogovore že poprej. Obnovitev trozveze popolnoma nič ne spremeni na mednarodni situaciji. Trozveza je že od svojega začetka zasledovala mirovne tendence in vsled tega je jasno, da tudi sedaj ob obnovitvi ne bo spremenila te svoje tendence, to pa posebno zaradi tega, ker tvori rusko-irancoska zveza oziroma tripotentna močni protitež proti trozvezi.

GALIŠKI CESARSKI NAMESTNIK O MEDNARODNI SITUACIJI.

Lyov, 8. decembra. Povodom plenarne skupščine galiških državno- in deložnozbornih poslancev se je na različna vprašanja gališki cesarski namestnik grof Bobrziński izrazil o mednarodni politični situaciji sledeče: »Na podlagi informacij od strani notranjega ministrstva lahko podam o mednarodni politični situaciji sledeče podatke: Mednarodni politični položaj se zadnje dni ni čisto nič spremenil. Vse vesti, da se je situacija poostila, so popolnoma izmišljene. Naši odnosi napram Rusiji so normalni. O kakšni neposredni predstojici vojni nevarnosti ni govora. Priporočam, da obe narodnostni stranki v Galiciji delujeta pomirljivo na ljudstvo. Kar se tiče različnih narodnih patrijotičnih demonstracij v Galiciji, moram poudarjati, da te demonstracije ne smejo bazirati na napačni podlagi, ker bi se na ta način mednarodna situacija lahko takoj poslabšala. Dolžnost Poljakov in Rusinov je, da take demonstracije preprečijo.

MIROVNA POGAJANJA V LONDONU.

Belgrad, 1. decembra. Srbski delegati za mirovna pogajanja v Londonu so odbili ukaz, da morajo po sklenitvi miru s Turčijo, ostati v Londonu, kjer se bo vršila tudi konferenca balkanskih držav glede razdelitve prisvojenega ozemlja.

18.000 TURŠKIH VJETNIKOV NA BOLGARSKEM.

Sofija, 8. decembra. Število turških vjetnikov na Bolgarskem znaša 18.000. Med temi je 350 oficirjev, ni pa prišteti 6000 turških vjetnikov v Solunu, ki bi pripadali pravzaprav Bolgarom ne pa Grkom.

GRŠKO BRODOVJE PRED DARDANELAMI.

Carigrad, 8. decembra. Iz Dardanel prihaja poročilo, da se je včeraj ob tretji uri popoldne pojavilo pred Dardanelami grško vojno brodovje, obstoječe iz šestih ladij.

SESTANEK BALKANSKIH KRALJEV V SOLUNU.

Pariz, 8. decembra. Listi poročajo iz Sofije, da pride bolgarski kralj Ferdinand te dni v Solun, kjer se bo vršila tudi konferenca vseh štirih balkanskih zaveznih vladarjev.

SOLUNSKO VPRAŠANJE.

London, 8. decembra. Dopisnik »Daily Telegrapha« poroča iz Sofije: Bolgarska pod nobenim pogojem ne misli pripustiti Soluna Grkom. Za slučaj, če bodo Grki vztrajali na svojem stališču, bodo Bolgari na mednarodni konferenci v Londonu predlagali, da se Solun proglasi za mednarodno luko. Če pa se to zgodi, oziroma če bodo vevlasti ugodile tej bolgarski prožnji, bodo Bolgari spremenili mesto Orkani, jugozahodno od Seresa, v veliko pomorsko pristanišče, ki bo imelo posebno železniško zvezo, tako da bo Sofia direktno zvezana z morjem, Solun bi na ta način velik izgubil na svoji važnosti.

BOMBARDIRANJE VALONE.

Atene, 8. decembra. »Agence des Athènes« poroča: Vesti o bombardiranju albanskega pristanišča od strani grškega brodovja so nastale čisto slučajno. Pred par dnevi je namreč poveljnik grškega brodovja, ki ima nalogo blokirati Jonsko morje in južni del Jadranskega morja, dobil sporočilo, da je v Valoni opaziti nevarno protigrško gibanje. Radi tega je grška ladja Peneos izstrelila par strelov v mesto, vendar je pa z bombardiranjem prenehala takoj, kakor hitro je dobila informacije, da je kako protigrško gibanje popolnoma izključeno.

V ARMENIJI.

Carigrad, 8. decembra. Ruski konzuli v Armeniji so sporočili Turčiji, da se bodo za slučaj protiarmenskega gibanja odločno zavzeli za Armence, in zahtevali od turške vlade varstvo za Armence.

PRED DRINOPOLJEM.

Carigrad, 8. decembra. Minister za notranje zadeve je dobil sledeče uradno poročilo izpred Drinopolja, datirano z dne 4. decembra: Sovražnik je skušal na vsak način še pred sklenitvijo premirja zasesti trdnjavo. Za to je včeraj celokupna infanterija in kavalerija z vso silo naskočila trdnjavske utrdbe. Naša posadka je naskok odbila. Bitka je trajala šest ur. V mesto je padlo 70 topovskih krogelj, ki pa niso napravile nobene škode. Danes je bilo proglašeno premirje.

KOLERA V CARIGRADU.

Carigrad, 8. decembra. Kolera je v mestu zopet začela razsajati z vso silo. Danes je obolelo za kolero 50 oseb, 48 pa jih je umrlo. Cerkev Hagijo Sofijo, kamor so se zatekali za kolero oboleli bolniki, so sedaj izpraznili in popolnoma desinficirali.

IZPREMEMBA V TURŠKEM KABINETU.

Carigrad, 8. decembra. Imenovanje Halil-paše mornariškim ministrom je takorekoč že gotova stvar. Halil-paša je stavil kot predpogoj odpušitev nekaterih dosedanjih poveljnikov v mornarici iz službe.

NEZGODA ŠPANSKEGA NAUČNEGA MINISTRA.

Madrid, 8. decembra. Španski naučni minister Abba je včeraj zvečer padel iz avtomobila in si zlomil eno roko in zadobil tudi na nosu več poškodb.

Drobiž z bojišča.

NAPRIED BRACO!

O krvavi bitki pri Prilepu poroča neki ranjenec: Najhujše napore smo prestali na potu od Veleša do Prilepa, ki je trajal pet dni. Šli smo čez planine, do kolen v snegu. Živež ni mogel za nami in tako čelji pet dni nismo skoro ničesar zavžili. Turki so bili pod Prilepom sijajno utrjeni in tako skriti, da so nas čisto iznenadili! Kavalerija, ki je bila na poizvedovanju, so je vrnila in javila, da v razdalji 8 kilometrov ni nobenega sledu o Turkih. Pričeli smo ravno peči meso, ko pade sreči naše artilerije turška granata. Naša artilerija vsled neugodnih pozicij ni mogla stopiti v akcijo in zato se je razvila samo pehota v bojno linijo. Bili smo na odprtem polju, a Turki na visokih hribihi, skriti v okopih. Pričeli smo prodirati. Turške krogelje so frčale na nas kakor toča. Bilo je strašno. Mislili smo, da bomo vsi poginili. Slišal sem voljake, ki so nagovarjali svoje oficirje: »Ubij me gospodine oficire, a jaz ne smem naprej.« Tudi jaz sem bil trdno prepričan, da poginemo vsi preden zavzamemo turško pozicijo na visokem hribu. Zdi se mi, da so oficirji zapazili našo razburjenost, kajti kar naenkrat se zaslišijo kliči: »Napried braco! To je mesto kraljeviča Marka in na tem mestu se srbska vojska ne sme osramotiti.« Oficirji so zdijali, kakor divji konji naprej. Kaj smo hoteli. Šli smo za njimi na strm hrib, kjer so bili Turki in smo neprestano kričali. Kaj, to sam ne vem. Samo toliko se spominjam, da smo kmalu stali vrh hriba in gledali, kako so Turki v neredu beželi pred nami.

PRIOHD V PRILEP.

Drugi ranjenec pripoveduje: Kar smo doživeli v Prilepu, tega si človek niti v sanjah ne more predstavljati. Pri pohodu v mesto je korakala naprej konjenica, nato godba, potem pehota, pred nami pa prestolonaslednik. Cel Prilep nam je prišel nasproti — možje, žene, otroci. Vse ulice so bile posute s cvetjem. Zvonovi so neprestano zvonili. Ženske z razpletenimi lasmi so padale na kolena, nam poljubovale noge in klicale: »Rešitelji naši, rešitelji naši!« Plakali so starci, žene, otroci. Plakali smo tudi mi vojniki in rečem Vam, plakal je tudi naš prestolonaslednik. A bilo je še veliko lepše, a jaz ne morem vsega opisati. Samo to pravim: »Takrat sem še-le videl, zakaj smo se bojevali. Osrečili smo toliko naroda. Kaj je eno življenje proti sreči tolikega naroda. Samo, da bi kmalu ozdravil, da se lahko zopet vrnem v boj za osvoboditev svojih trpinov.

ČRNOGORSKO UČITELJSTVO NA BOJIŠČU.

S Cetinja se poroča: Črnogorski učitelji, kakor tudi njih neposredni šefi šolski nadzorniki, so vsi na bojnem polju, da tudi tu delujejo in se bore za svoj narod kot na prosvetnem polju. V raznih bolih je bilo mnogo ranjenih, kakor: šolski nadzornik Špadijev, pisatelj in pesnik; M. Strugar učitelj v pok., star in zaslužen učitelj; A. Acić, H. Filipovič, Gjuro Gjurišić, mlad, zelo priljubljen učitelj. Učitelj Lopičić je padel v prvi bitki pred Skadrom. Ta heroična požrtvovalnost črnogorskih učiteljev zasluži vso pohvalo, priznanje in spoštovanje, in dostojno je, da se zabeleži v zgodovini boja našega naroda za osvoboditev.

KRALJ PETER PO BOLNICAH.

V isti enostavni vojaški uniformi, v kateri je odšel kralj na bojišče, je šel tudi v Skoplje in v isti uniformi se je vrnil tudi v Belgrad. In sedaj obiskuje bolnišnice. K vsakemu bolniku pride, kakor primarij, ki mora vsakega pregledati. In z vsakim vojakom se razgovarja kakor star prijatelj. Vojaki ne pokažejo nobene utrujenosti, ampak mirno sprejemajo te posete kakor nekaj naravnega. Oči se jim zasvetijo, ko zagledajo svojega gospodarja »Čičo Pera«. Mirno se razgovarjajo z njim o svoji domači hiši, o boju itd. Hvalijo svoje oficirje, a pri tem vedno nekako naivno povdarjajo: A, da bi ne bilo generala, ki je sestavil tak imeniten načrt, bi slabo prešli! In kralj jih vpraša: »Ali ste se bali, kaj ne!« — Vojaki se vzdignejo in glasno odgovore: »Srbin ne pozna strahu. Čemu bi se bali, ko so v naši bližini grmeli naši topovi, da se je tresla zemlja pod našimi nogami!« A »Čiča Pera« vpraša dalje: »Ali bi šel zopet v vojno!« In bolnik odgovori: »Bi, bogami. In tudi šel bom, ko ozdravim!« In kralju postane

miho. Z otroškim veseljem in nekako tajinstveno nagne svojo glavo k bolniku in pravi: »A da bi vedel, kake čudeže smo izvršili pri Bitolju!« Vojakom se zaiskre oči, nekdo zastoka: »Škoda, da nismo sodelovali!« In kralji se hvali dalje: »Skoro vse topove smo vzeli Turčinu, znaš, da nimajo skoro nobenega. Vse je naše!« In raduje se kralji, raduje se navaden prostak: naše, naše! Kralj in prostak se veselita, kakor dva brata. Ranjenci hvalijo kralju zdravniške in strežnice. Zdravniki hvalijo ranjence in vsi so zadovoljni. Nekateri čitajo tudi časopise in zasledujejo »politiko« in hočejo malo politizirati s kraljem, da se informirajo, kaj vse bo dobila Srbija in kaj ne. A kralj si mane roke, potipa političarja po ramenih in ga prekine: »Ne brigaj se brate, vse bo dobro!«

In obiski se nonavljajo dan za dnevom z isto prisrčnostjo. Kralji obdaruje vsakega in vsi so zadovoljni. Nikomur ni žal žrtv. Vsakdo si misli: »Dosedaj je bilo vse dobro, samo da se tudi dobro konča.«

PESEM SRBSKIH ČETAŠEV.

Srbski četaši, kakor znano nimajo nobenega stika z redno vojsko, ampak tvorijo nekako prostovoljsko legijo, ki pripadlja teren glavni armadi. Za te čete se ljudje nabirajo. Četaš ali komitaš mora biti silno hraber, vzdržljiv in močen človek; ti ljudje ne smejo poznati nobenega strahu. Razumljivo je, da morajo biti četaši tudi dobri strelci. Zanimivo je, da četaši ne poznajo, ne stalnega bivališča, ne redovne hrane. Izpostavljeni so v vojni mrazu, vetru, dežju in vsem drugim elementarnim neugodnostim. Taborijo vedno pod milim nebom — v planini. Komitaš mora pozabiti na svojega očeta, mater, sestre, brate, ženo, otroke in vse drugo. Četaš sme biti samo volak in ničesar drugega. To najbolj dokazuje njih mila pesem v kateri četaši vprašujejo svojega vodjo:

»Je-li te je čas za tvojo majka,
Stojane, bre?
Je-li je čas za tvojo ljubca,
Stojane, bre?
Je-li te je čas za tvojo deca,
Stojane, bre?

a vojvoda odgovarja:

»Mojata je majka Šara planina,
drugovi, bre!
Mojata je ljubca brzometna puška,
drugovi, bre!
Mojata su deca sitni patroni,
drugovi, bre!

SMRT KOSOVSKEGA MAŠČEVALCA.

»Riečki Novi List« prinaša sledeče pismo svojega belgrajskega dopisnika: Med prvimi, ki so poleteli, da se maščujejo za Kosovo in oslobode svoje brate od 500 letnega turškega suženjstva in albanskega klanja, je bil mladi Srbin iz Mitrovice, Gjorgje Baraksadić, brivec na Reki v hiši srbske pravoslavne cerkvene občine. Baraksadić je bil znan na Reki kot pošten in marljiv obrtnik. Takoj ko je bil čas ugoden, je Baraksadić preplaval Savo in se javil srbski oblasti. Zahteval je, da ga uvrstijo med četaše. Hotel je biti četnik — komita. Z velikanskim navdušenjem je odšel v boj. Evo, kaj mi pripovedujejo njegovi tovariši iz četaške čete vojvode Tankosića, ki so se sedaj vsi vrnili v Belgrad, ker nimajo več posla, a so se še kljub temu javili za razpolago. Vprašal sem jih za Baraksadića.

Ti vprašuješ za Baraksadića iz Reke, kaj ne? Brate, on je slavno poginil v bitki pri Merdaru. Boril se je kakor lev. Bil je najhrajši med nami. Drago je plačal svoje življenje. Osvetil se je junaško. Taki so zelo redki, kakor je bil »brico« iz Reke.

Prosil sem jih, naj mi natančno povedo, kako se je to zgodilo. Odšli smo v neko gostilno. Četaši so bili še v svoji uniformi: navadno obleko s kapo na glavi, na kateri se blišči beli dvoglavni orel, na nogah opanke, brzostrelno puško, na levi strani kratke nože, preko ram celo vrsto redov patron, okoli pasa razven bomb (njih zadnje barambno orožje) samokres. Četudi je vse to zelo enostavno — vendar so zelo impozantni in vlivajo strah v človeka.

»Boga mi, gospodine,« so mi pripovedovali »Brico« je bil junak; sam je ostal pri Merdaru, a mi smo se rešili. To je bilo še pet dni pred vojno napovedjo. Mi smo bili z delom naših čet nameščeni v neki utrdbi obmejne straže na mali višini, a nam nasproti par korakov naprej, je stala turška utrdba, ki je bila polna Albancev, a še desetkrat več jih je bilo na pozicijah v bližini. Lepo smo se gledali in mogli bi se tudi razgovarjati, tako blizu smo si bili. Mi nismo imeli ukaza, naj napademo in zato smo čakali, četudi so nas Albanci neprestano izživali. Ko so že prestopili našo mejo, se je prikazal naš starešina in jih pozval, naj se umaknejo. A starešina je dobil za odgovor: »Da vidiš, kako carska (turška) puška poka!« In pričeli so nanj streljati. V trenutku smo pričeli odgovarjati tudi mi, saj smo komaj čakali na to. Tekmovali smo med seboj, kdo bo postrlel več Albancev, ki se, četudi so padali, niso hoteli umikati. V streljanju je bil brivec mojster. Streljanje je trajalo dva dni. Silno mnogo Albancev smo postrleli. Situacija je postajala vedno bolj kritična. Zmanjkalo nam je hrane in municije, a Albanci so se vedno bolj množili. Že smo pričeli misliti na beg, a to je bilo nemogoče. Da bi naša redna vojska smela streljati, bi bili rešeni, a vojna še ni bila napovedana. Tretji dan boja so Turki, ki so uvideli, da nas ne morejo ugonobiti s puškami, pripeljali velik top in nam popolnoma razdrli utrdbo. Ko se je utrdba zrušila, smo se pripravili na beg. Samo pet nas je ostalo. Konečno smo pobegnili tudi mi le Baraksadić se nikakor ni hotel umakniti. Rekel je, da ostane sam in da hoče pobiti še par Albancev, mi smo odšli. Kaj se je zgodilo pozneje, ne vemo. Trdnjavo so nam Turki popolnoma razrušili in zažgali. Nekateri govore, da je »brico« pobegnil in da so ga Albanci ubili, drugi pa govore, da je poginil v utrdbi. Dva dni pozneje je bila napovedana vojna. Ko je naša vojska pregnala Albance in

zasedla razdrto utrdbo, smo našli v njej tri požgana trupla. Nismo mogli poznati niti enega. Čisto gotovo je, da je bilo med njimi tudi brivčovo truplo, ker še sedaj ni o njem nobene vesti. Naš vojvoda je poslal par četnikov po bližnjih bolnišnicah, da povprašajo za brivca, a brez uspeha. Baraksadić je poginil junaško. Pred našimi očmi je pobil oziroma postrlel deset Turkov. Koliko jih je še potem, ko smo ga mi zapustili, ne vemo. Slava njegovemu spominu!

Odgovorni urednik Radivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Tržne cene v Ljubljani.

Teden ko počitnice od 29. nov. do 6. dec.

		Cene v kronah	
		od	do
1 kg govejega mesa I. vrste	1.80	2.00	
1 kg govejega mesa II. vrste	1.60	1.80	
1 kg govejega mesa III. vrste	1.50	1.70	
1 kg telečjega mesa	1.80	2.00	
1 kg prašičjega mesa (svežega)	2.00	2.20	
1 kg prašičjega mesa (prekajenega)	2.20	2.40	
1 kg koštrunovega mesa	1.40	1.50	
1 kg masla	2.60	2.80	
1 kg masla surovega	2.40	2.60	
1 kg masti prašičje	2.10	2.16	
1 kg slanice (špela) sveže	1.92	2.00	
1 kg slanice (prekajene)	2.00	2.20	
1 kg sala	1.92	2.00	
1 kg čajnega masla	3.20	3.80	
1 kg margarinkega masla	2.20	2.40	
1 l jaje	1.00	1.12	
1 l liter mleka	2.00	2.22	
1 kg posnetega kisla	0.08	0.10	
1 kg smetane	1.00	1.10	
1 kg medu	1.20	1.40	
1 kg piščanec	1.20	1.60	
1 kg golob	0.40	0.50	
1 kg raca	1.80	2.20	
1 kg gos	5.50	6.00	
1 kg puran	35.80	40.00	
100 kg pšenice moke št. 0	35.40	38.00	
100 kg pšenice moke št. 1	34.80	37.00	
100 kg pšenice moke št. 2	34.10	36.00	
100 kg pšenice moke št. 3	33.20	35.00	
100 kg pšenice moke št. 4	32.00	34.00	
100 kg pšenice moke št. 5	31.00	33.00	
100 kg pšenice moke št. 6	28.00	30.00	
100 kg pšenice moke št. 7	19.60	22.00	
100 kg pšenice moke št. 8	26.00	28.00	
100 kg koruzne moke I. vrste	49.00	52.00	
100 kg koruzne moke II. vrste	47.00	50.00	
100 kg ržene moke	28.00	30.00	
1 kg fižola	28.00	30.00	
1 kg graha	36.00	40.00	
1 kg leče	40.00	48.00	
1 kg kaše	28.00	30.00	
1 kg rižeta	26.00	28.00	
100 kg pšenice	23.00	24.00	
100 kg rži	21.00	22.00	
100 kg ječmena	20.50	21.50	
100 kg ovs	23.50	25.00	
100 kg ajde	23.00	24.00	
100 kg prosa belega	20.00	22.00	
100 kg navadnega	20.50	21.50	
100 kg koruze	6.00	6.50	
100 kg krompirja	26.00	28.00	
100 kg činkantina	7.50	8.00	
100 kg sene	5.00	6.00	
100 kg slame	3.00	4.00	
100 kg stelje	8.00	8.50	
100 kg detelje	9.50	12.00	
Cena trdemu lesu za m ³	8.00	9.00	
Cena mehkeemu lesu za m ³	1.08	1.50	
Prašiči na klavnici			

Prodajalna

na dobrem in starem mestu se pod jako ugodnimi pogoji

— odda v najem —

pripravna za kako žensko osebo. — Vpraša naj se v »Prvi anončni pisarni«.

Svoje zdravje

podkupljuje in razmetavate svoj prisluženi denar, ker Vas je podjarmila moč navade, ker pijete še dandanes drago, brezredilno, živce razburajočo kavo, čaj ali njih nadomestilo, ki niso družega kot barvila. Vzdrnite se, in pitte sladni čaj, to je tekoči kruh pripravljen po predpisih doktorja pl. Trnkoczy. V promet pride pod

varstveno znamko Sladin.

Sladni čaj je originalen, priprost in nov v toliko, ker daje

kri, moč, zdravje,

zato se priporoča posebno tistim, ki se čutilo bolne, oslabele, revne, namesto silno dragih Somatose, Sanatose, Biocitina, redilnih soli, mesnih ekstrakt i. t. d., ki je po obdenih okusen in redilen zajtrk ali lužina in prihrani 50% na denarju v gospodinjstvu. Sladni čaj naj se vzame tri četrt mleka in četrt sladkorja pa le pol toliko, kakor za kavo. Že tu je prihranek na mleku in sladkorju. Pri dojenčkih in otrokih kot ceno hranilo tisočkrat preizkušeno. Ravnotako pri doječih materah in dojkah. Vse to potrjujejo zahvalna pisma, ki prihajajo dr. vno, kar je notarielno potrjeno. Zavoj četrt kg 60 in Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah, tudi pri trgovcih. Sladni čaj ni zamenjati s sladno kavo. — Tovarniške zaloge v

lekarni Trnkoczy v Ljubljani

Kranjsko.

Poskusi zavoj 70 vin, ki se naj vpošljejo v znakah v pismu. Po pošti najmanj 5 kg. Na Dunaju v lekarnah Trnkoczy, VIII, Josefstädterstrasse 25. III, Radetzkyplatz 4. V. Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.

Proda se kompletna, še čisto nova sobna oprava.

Proda in poizve se v gostilni »Reinlinghaus«, Spod. Siška št. 87.

! Pozor trgovci!

Od danes naprej se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dolenca, v Prešernovi ulici

pod tovarniško ceno.

Glavno zastopstvo dunajske družbe
za gradbo centralne ventilacijske
kurjave s svežim zrakom

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 31

prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, kakor novo in delno vpeljavo in montiranje te kurjave v nova in stara poslopja. — Centralna ventilacijska kurjava s svežim zrakom je najidealnejša, najcenejša, najsnajnejša in najzdravejša kurjava za stanovanja, urade, trgovske lokale, vile, šole, gostilne, cerkve itd.

A. SKAZA,

glavni zastopnik za Kranjsko in Primorsko.

JULIJA ŠTOR

Ljubljana

Prešernova ulica št. 8.

največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Dobrotvornično društvo 'BLAGODAT' v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča kot edino društvo te vrste na Kranjskem. Društvo ima namen izplačati velike podpore in velike posmrtnine svojim rednim članom. Čimveč je članov, temvečji znesek izplača društvo v vsakem smrtne slučaja. Te vrste društva so pokazala na Dunaju, Pragi, Gradcu in v drugih avstrijskih mestih, da so najboljša humanitarna podpora društva, katera na podlagi vzajemnosti za male prispevke članov, izplačujejo velike posmrtnine. Prospekte in natančna pojasnila daje brezplačno

društvena pisarna v Ljubljani, Mestni trg št. 13, I. nadstropje.

!! Sijajna zmaga !!

v damskih raglanih.

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih od 20 K naprej, kateri so stali preje od 40—60 K.

Istotako znižane cene za gospode raglanov, zimskih sukenj in oblek.

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Javna dražba.

Dne 16. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne bode na c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici na javni dražbi prodan hotel v Ukanci. Hotel stoji na najlepšem gorskem kraju in je poleti dobro obiskan.

Najnižji ponudek znaša 25.130 K, vadij pa 5026 K. Kupci se vabijo.

Učenca

sprejme takoj

I. Wider, vrtnar v Ljubljani
Selenburgova ulica št. 3.

Brzjavka.

V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte

% dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družine na dom postavljeno itd.

Posebna špecialiteta likerija

Posebna špecialiteta likerija